

Implicarea parentală în cadrul programului „Școala altfel”: o analiză a percepțiilor și nivelului de participare

Article history:

Received: 29.04.2026

Revised: 25.05.2026

Accepted: 17.06.2026

Available online: 01.07.2026

<https://doi.org/10.56177/eon.7.2.2026.art.10>

Andra ANDREI

Liceul Româno-Finlandez ERI Sibiu

andra.andrei@erischool.ro

Daniela-Maria CREȚU

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

daniela.cretu@ulbsibiu.ro

Title: “Parental Involvement in the «School Otherwise» Program: Perceptions and Participation Levels”

Abstract: For over a decade, the „School Otherwise” program has become an integral part of pre-university education in Romania, being assimilated into the organizational culture of educational institutions. Thus, the program continues to represent an important framework for the development of students' competences, while also facilitating the educational partnership between school and family. This study explores parents' perceptions of the „School Otherwise” program and their involvement in the program in a pre-university educational institution. The research focused on the importance attributed to parental involvement, the level of actual participation, the degree of satisfaction, the facilitating factors and barriers identified, as well as the perceived benefits and suggestions for optimizing the program. The data were collected using a questionnaire distributed and completed online by 37 parents. The results highlight a favorable attitude towards the program, but also the existence of a gap between the perception of the importance of involvement and actual participation. Lack of time has been identified as the main obstacle to greater parental involvement in the program. The study emphasizes the need to strengthen a genuine school-family partnership and to develop flexible mechanisms for parental involvement in the „School Otherwise” program.

Keywords: „School Otherwise” program; non-formal education; parental involvement; school-family partnership; educational activities; barriers

REZUMAT: De peste un deceniu, programul „Școala altfel” a devenit o parte integrantă a educației preuniversitare din România, fiind asimilat în cultura organizațională a unităților de învățământ. Astfel, programul continuă să reprezinte un cadru important pentru dezvoltarea competențelor elevilor, facilitând totodată parteneriatul educațional dintre școală și familie. Prezentul studiu explorează percepțiile părinților, cu privire la programul „Școala altfel” și la implicarea acestora în program, într-o instituție de învățământ preuniversitar. Cercetarea a vizat importanța atribuită implicării parentale, nivelul participării efective, gradul de satisfacție, factorii facilitatori și barierele identificate, precum și beneficiile percepute și sugestiile de optimizare a programului. Datele au fost colectate cu ajutorul unui chestionar distribuit și completat în mediul online de 37 de părinți. Rezultatele evidențiază o atitudine favorabilă față de program, dar și existența unui decalaj între percepția importanței implicării și participarea concretă. Lipsa timpului apare drept principal obstacol pentru o mai bună implicare a părinților în cadrul programului. Studiul subliniază necesitatea consolidării unui parteneriat autentic școală-familie și a dezvoltării unor mecanisme flexibile de implicare parentală în cadrul programului „Școala altfel”.

CUVINTE-CHEIE: programul „Școala altfel”; educație nonformală; implicarea părinților; parteneriat școală-familie; activități educaționale; bariere.

Introducere

Programul „Școala altfel” a fost implementat pentru prima dată în învățământul preuniversitar din România în anul școlar 2011-2012. Reglementat la momentul respectiv printr-un Ordin al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (2011), programul prevedea planificarea și desfășurarea de activități educative extracurriculare și extrașcolare cu și pentru preșcolari și elevi, timp de o săptămână (în același interval, la nivel național), care să răspundă intereselor și preocupărilor lor, să pună în valoare talentele și capacitățile acestora în diferite domenii, în contexte nonformale. Programul „Școala altfel” reprezintă o formă de educație nonformală organizată flexibil în comunitatea educațională, care valorifică atât experiențele de învățare formale și informale ale elevilor, cât și parteneriatul pedagogic dintre profesori, elevi, părinți și alți actori sociali (Cristea 2020).

Considerat o noutate provocatoare la momentul respectiv, mai ales din perspectiva oportunităților de diversificare a experiențelor de învățare oferite în unitățile de învățământ și în afara acestora, programul „Școala Altfel” a continuat să fie implementat în fiecare an în învățământul preuniversitar, fiind integrat în structura fiecărui an școlar. Neîncrederea unor cadre didactice manifestată la începutul implementării programului „Școala Altfel” s-a transformat treptat într-o atitudine pozitivă, pe măsură ce au fost observate beneficiile concrete ale activităților desfășurate și impactul acestora asupra relației profesor-elev (Călin 2013).

Într-un studiu în care s-au colectat, prin intermediul unui interviu, opinii ale cadrelor didactice privind programul „Școala Altfel”, se concluzionează că acesta este perceput drept o inițiativă de succes și o valoroasă oportunitate pentru profesori de a-și cunoaște elevii la un nivel mai profund (Suditu 2015). În pofida aprecierilor cu privire la program, cadrele didactice au semnalat însă și aspecte problematice, precum: desfășurarea acestuia în timpul anului școlar, dificultățile birocratice care îngreunează organizarea anumitor activități (necesitatea obținerii multiplelor aprobări din partea instituțiilor competente și acordului părinților), precum și suprapunerea cu etapa națională a olimpiadelor școlare, ceea ce limitează participarea elevilor implicați în aceste competiții (Suditu 2015). Alți autori au abordat programul „Școala Altfel” ca un context în care profesorii și elevii au ocazia să experimenteze activități noi și diverse și să se raporteze la o gamă variată de probleme, situații și acțiuni relevante pentru societate, precum participarea la programe educaționale europene, facilitarea cunoașterii dintre membrii societății sau analiza relației dintre calitatea vieții și educație (Neagu 2015).

Un sprijin semnificativ pentru toți actorii implicați în proiectarea, implementarea și evaluarea programului (directori, profesori, consilieri școlari, părinți, elevi etc.) îl reprezintă Ghidul de implementare a programului (Borbe et al. 2016), care evidențiază importanța lucrului în echipă pentru succesul programului și oferă instrumente de lucru practice. Chiar și în perioada pandemiei de COVID-19, când școlile au fost închise, iar activitățile s-au desfășurat în mediul online, cadrele didactice s-au preocupat de asigurarea continuității programului. Unii profesori au elaborat chiar resurse cu propuneri de activități destinate copiilor și părinților pentru perioada pandemiei (Farcaș și Apopei 2020).

În timp, programul „Școala Altfel” a devenit un element distinctiv al educației preuniversitare din România, integrându-se treptat în cultura organizațională a unităților de învățământ. Menționăm și faptul că programul a beneficiat de mai multe metodologii de organizare, elaborate de ministerul de resort, dintre care cea mai recentă este cea aprobată prin Ordinul nr. 6479 din 5 octombrie 2023 (Ministerul Educației 2023). Reafirmând ca scop al programului „Școala altfel” dezvoltarea competențelor prevăzute de curriculumul național, dar și a unor competențe complementare, metodologia actuală oferă unităților de învățământ flexibilitate în ceea ce privește perioada de derulare, respectând obligativitatea unei durate de 5 zile consecutive lucrătoare. Totodată, stabilește repere importante cu privire la proiectarea, planificarea, monitorizarea, evaluarea și diseminarea activităților din cadrul programului.

Programul „Școala altfel” este conceput ca un proiect coordonat de o echipă la nivelul fiecărei unități de învățământ, care include directorul sau directorul adjunct, cadre didactice, consilierul școlar, reprezentanți ai elevilor și ai părinților. În cadrul programului pot fi organizate diverse activități culturale, sportive, artistice, științifice, de orientare în carieră etc., ceea ce încurajează o abordare flexibilă, adaptată specificului și nevoilor fiecărei unități de învățământ. Părinții elevilor sunt recunoscuți ca parteneri educaționali în proiectarea activităților, alături de elevi, cadre didactice și reprezentanți ai instituțiilor locale, ai mediului economic și ai organizațiilor nonguvernamentale (Ministerul Educației 2023). Totuși studiile referitoare la implicarea părinților ca parteneri în proiectarea și desfășurarea programului „Școala altfel” rămân limitate în literatura de specialitate din România.

Scopul prezentului studiu este investigarea percepțiilor părinților cu privire la programul „Școala altfel” la nivelul unei instituții de învățământ preuniversitar din județul Sibiu. S-au avut în vedere aspecte precum importanța atribuită implicării parentale, nivelul participării efective, gradul de satisfacție, factorii care facilitează sau limitează implicarea, precum și beneficiile și sugestiile formulate pentru optimizarea programului. Studiul oferă o perspectivă contextuală locală, necesară pentru a înțelege modul în care politicile educaționale se oglindesc în practică și în care parteneriatul școală-familie se manifestă în contexte educaționale nonformale. Rezultatele studiului fundamentează recomandări pentru îmbunătățirea colaborării dintre școli și părinți și creșterea eficienței programului.

Implicarea părinților în educație – abordări teoretice și cercetări empirice

Literatura de specialitate evidențiază, în mod constant, importanța integrării educației formale, nonformale și informale în dezvoltarea globală a elevului. În contextul transformărilor sociale și educaționale contemporane,

accentul se deplasează de la transmiterea exclusivă de informații către formarea competențelor-cheie, dezvoltate din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții, prin intermediul integrării învățării formale, nonformale și informale, în diferite contexte (Consiliul Uniunii Europene 2018).

În cadrul sistemului educațional românesc, programele educaționale alternative, precum programul național „Școala altfel” - devenit cadru de integrare a educației formale și nonformale, susțin dezvoltarea holistică a elevilor prin activități extracurriculare, proiecte interdisciplinare și colaborări cu parteneri comunitari. Aceste inițiative creează contexte de învățare experiențială și contribuie la consolidarea relației dintre școală și familie. Din perspectivă managerială, implementarea unor astfel de programe implică planificare strategică, coordonare eficientă a resurselor și evaluarea impactului educațional.

Un aspect central evidențiat în literatura de specialitate este rolul implicării parentale în succesul educațional al elevilor. Numeroase studii confirmă faptul că implicarea părinților influențează pozitiv performanța școlară, motivația pentru învățare, adaptarea socială și dezvoltarea emoțională. Spre exemplu, într-o meta-analiză, Jeynes (2012) evidențiază existența unei relații semnificative între programele de implicare a părinților și performanța academică, atât la nivelul învățământului preșcolar și primar, cât și al celui secundar. Modelul teoretic al implicării parentale (Epstein 2011) reprezintă unul dintre cele mai utilizate cadre conceptuale în cercetarea educațională. Sunt identificate identifică șase tipuri principale de implicare: sprijin parental în mediul familial, comunicare școală - familie, voluntariat, sprijin pentru învățare la domiciliu, participare la luarea deciziilor și colaborare cu comunitatea. Acest model evidențiază faptul că implicarea parentală este un proces multidimensional, care presupune responsabilitate comună între școală și familie (Epstein 2011). Conform acestei perspective, eficiența procesului educațional crește atunci când părinții sunt implicați activ și constant în parcursul educațional al copiilor.

Cercetările realizate de Hoover-Dempsey și Sandler (2005) completează această perspectivă prin analiza factorilor care determină implicarea parentală. Se evidențiază rolul percepției asupra responsabilității parentale, al sentimentului de autoeficacitate și al climatului relațional școală-familie. Părinții tind să se implice mai activ atunci când percep că sunt valorizați ca parteneri educaționali și când primesc invitații explicite de participare din partea școlii (Hoover-Dempsey și Sandler 2005). Această abordare subliniază importanța culturii organizaționale a instituției școlare în facilitarea colaborării cu familia.

Teoria ecologică a dezvoltării formulată de Bronfenbrenner (1979) oferă o perspectivă complexă asupra influenței mediului social asupra dezvoltării copilului. Conform acestei teorii, dezvoltarea umană este rezultatul interacțiunii dintre multiple sisteme sociale, iar relația familie-școală reprezintă un microsistem esențial. Coerența mesajelor educaționale transmise de familie și școală contribuie la stabilitatea emoțională și la performanța academică a elevului (Bronfenbrenner 1979). Această teorie justifică necesitatea construirii unui parteneriat educațional solid între instituția școlară și familie. Programul „Școala altfel” oferă cadrul potrivit pentru dezvoltarea unui asemenea parteneriat.

O contribuție semnificativă la înțelegerea impactului factorilor educaționali asupra performanței școlare aparține lui Hattie (2009), care a sintetizat rezultatele a sute de meta-analize privind factorii care influențează învățarea. Rezultatele cercetărilor indică faptul că implicarea parentală are un efect pozitiv asupra performanței școlare, mai ales atunci când este orientată spre susținerea autonomiei elevului și dezvoltarea motivației intrinseci (Hattie 2009). Această concluzie susține importanța colaborării școală-familie în construirea unui climat educațional favorabil dezvoltării elevilor.

Studiile privind strategiile de implicare parentală în educația și activitățile extracurriculare ale adolescenților evidențiază faptul că participarea părinților nu este uniformă, ci adaptată vârstei copilului și contextului educațional (Goshin et al. 2021). Implicarea eficientă tinde să se manifeste prin sprijin emoțional, orientare și facilitarea oportunităților de participare, mai degrabă decât prin control direct, ceea ce are implicații relevante pentru participarea părinților la programul „Școala altfel”.

Cercetări recente arată că nu doar nivelul implicării parentale este relevant, ci și calitatea acesteia. Astfel, Camacho-Thompson și Simpkins (2022) evidențiază faptul că implicarea părinților este asociată pozitiv cu motivația adolescenților și cu valoarea pe care aceștia o atribuie activităților, însă efectele cele mai puternice apar atunci când părinții dezvoltă conexiuni reale cu experiențele educaționale ale copiilor, dincolo de sprijinul logistic sau verbal. Din perspectiva managementului instituției școlare, acest studiu transmite un mesaj clar, în special pentru directori și cadre didactice, și anume că merită investite timp și efort în identificarea unor modalități prin care părinții să participe activ, inclusiv ca voluntari, în cadrul activităților copiilor lor. Programul „Școala Altfel” oferă contextul optim pentru ca acest lucru să se întâmple.

Pe fondul discrepanței identificate între importanța declarată a implicării parentale și manifestările sale în practică, Hornby și Lafaele (2011) propun un model de analiză a barierelor care pot explica această discrepanță. Modelul este structurat pe patru dimensiuni: factori individuali ai familiei (convingeri, context de viață), factori legați de copil (vârstă, dificultăți, comportament), factori ai relației părinte–profesor (diferențe de atitudini și comunicare) și factori sociali (context socio-economic și cultural). Într-o revenire asupra subiectului, realizată după mai mulți ani, Hornby și Blackwell (2018) evidențiază, pe baza unei cercetări la scară redusă, o serie de evoluții încurajatoare în reducerea discrepanței dintre retorica și realitatea implicării parentale. Astfel, implicarea părinților este tot mai frecvent considerată esențială de către școli, iar acestea adoptă abordări mai flexibile, colaborative și centrate pe nevoile familiilor, în pofida persistenței unor bariere (Hornby și Blackwell 2018).

Raportând problematica la contextul educațional din România, se poate aprecia că programul „Școala Altfel” oferă părinților posibilitatea de a se implica în fiecare an școlar în elaborarea ofertei educaționale a programului. În România, primul studiu cu acoperire națională privind evaluarea programului „Școala Altfel”, care a analizat opiniile cadrelor didactice, elevilor, părinților și directorilor de școli, a indicat o percepție majoritar favorabilă asupra programului din perspectiva actorilor implicați (Măntăluță și Velea 2013). Totodată, studiul a arătat că părinții sunt parteneri principali în desfășurarea programului, mai ales în învățământul primar și gimnazial, însă implicarea lor rămâne adeseori la un nivel formal și superficial al colaborării, reducându-se frecvent la susținerea financiară a desfășurării activităților. Programul „Școala Altfel” este evidențiat ca un context favorizant în dezvoltarea activităților educaționale dedicate artei, culturii și patrimoniului, facilitând totodată colaborarea între școală, familie și comunitate (Mihăilescu 2018). Având în vedere caracterul limitat al cercetărilor privind implicarea efectivă a părinților în programul „Școala Altfel”, considerăm că rămâne de actualitate necesitatea unor investigații focalizate asupra modului în care părinții percep rolul lor în cadrul programului, a barierelor și factorilor facilitatori ai implicării, precum și a mecanismelor prin care participarea acestora poate fi consolidată dincolo de nivelul formal.

Metodologie

Pentru investigarea percepțiilor părinților referitoare la programul „Școala altfel” s-a realizat un studiu la nivelul unei instituții de învățământ preuniversitar private din România, din mediul urban, care include clase de nivel primar și gimnazial. Cercetarea a fost realizată prin metoda anchetei, utilizând chestionarul ca instrument principal de culegere a datelor. Chestionarul a fost structurat în mai multe secțiuni vizând profilul socio-demografic al participanților, percepțiile părinților referitoare la activitățile din cadrul programului „Școala altfel”, gradul lor de implicare, factorii care favorizează sau limitează implicarea lor, beneficiile percepute ale programului, dar și propunerile de optimizare a acestuia.

Chestionarul a fost distribuit online spre 219 familii, mai exact părinților celor 236 de elevi înmatriculați în instituția de învățământ preuniversitar. Răspunsurile au fost colectate de la 37 de părinți în luna aprilie 2025, la scurt timp după finalizarea implementării programului în școală. Completarea chestionarului a durat aproximativ 10 minute. Participarea la studiu a fost voluntară, iar răspunsurile oferite au fost tratate cu confidențialitate, fără posibilitatea identificării respondenților. Prin completarea și transmiterea chestionarului, respondenții și-au exprimat acordul privind participarea la această cercetare.

Rezultate și discuții

Analiza caracteristicilor socio-demografice ale respondenților evidențiază că majoritatea părinților se încadrează în intervalul 34–49 de ani, sugerând o concentrare a acestora în segmentul de vârstă activ profesional și familial. Distribuția pe sexe indică o predominanță clară a participării feminine, 86,5% dintre respondenți fiind mame, ceea ce indică o implicare mai ridicată a acestora în completarea chestionarului. Din totalul respondenților, 62,2% sunt părinți ai elevilor din ciclul primar, iar 37,8% sunt părinți ai elevilor din ciclul gimnazial. Referitor la nivelul de educație al părinților, peste 80% dintre aceștia au studii universitare sau postuniversitare, ceea ce reflectă un capital socio-cultural ridicat al eșantionului, cu potențial de valorificare în activități educaționale nonformale. Majoritatea respondenților au cetățenie română, însă aproximativ 8% dețin alte cetățenii sau cetățenie multiplă. Din această perspectivă, este relevant să menționăm faptul că 92% dintre respondenți consideră că este importantă asigurarea diversității culturale în organizarea activităților educative din cadrul programului „Școala altfel”.

În ceea ce privește percepțiile privitoare la importanța implicării părinților în organizarea și desfășurarea programului „Școala altfel”, datele indică o atitudine predominant favorabilă (Figura 1). Aproximativ 70% dintre

respondenți apreciază implicarea ca fiind importantă sau foarte importantă. Această poziționare indică disponibilitatea potențială a părinților de a participa la organizarea activităților și internalizarea discursului partenerial promovat în politicile educaționale contemporane. Totodată, aproximativ 30% dintre respondenți adoptă o poziție neutră sau rezervată, ceea ce poate indica existența unor factori contextuali sau bariere care pot reduce disponibilitatea efectivă de implicare.

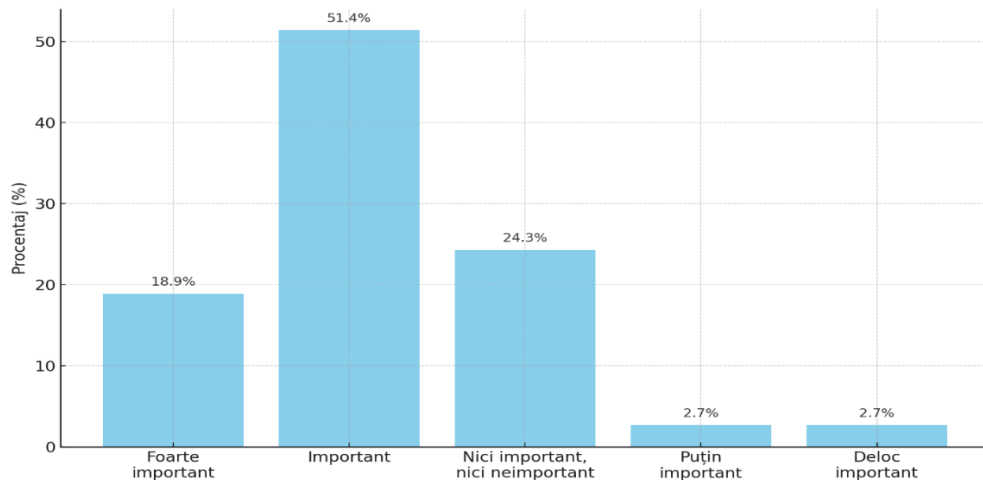

Fig. 1. Importanța acordată de părinți implicării în organizarea și desfășurarea programului „Școala altfel”

Rezultatele privind consultarea părinților indică faptul că 62,2% dintre respondenți declară că au fost consultați de școală în procesul de planificare a activităților (Figura 2). Cu toate acestea, proporția celor care au formulat efectiv sugestii de activități este mai redusă (Figura 3), evidențiind existența unui ușor decalaj între consultare și implicare prin formulare de sugestii de activități. Acest aspect poate semnala fie limitări în mecanismele de implicare, fie o percepție diminuată asupra impactului real al sugestiilor formulate.

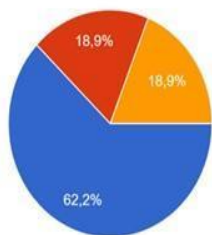

Fig. 2. Consultarea părinților de către școală, privind organizarea programului „Școala altfel”

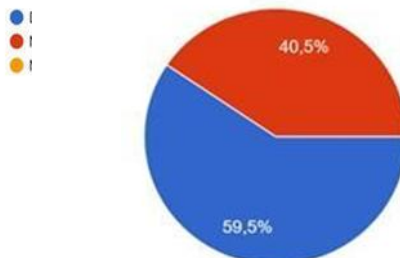

Fig. 3. Contribuția părinților cu sugestii de activități pentru programul „Școala altfel”

Deși atitudinea declarată față de implicarea parentală este predominant pozitivă, participarea concretă rămâne limitată. Conform datelor prezentate în Figura 4, 67,6% dintre părinți nu au participat la nicio activitate, 27% au participat la o singură activitate, iar implicarea repetată este marginală.

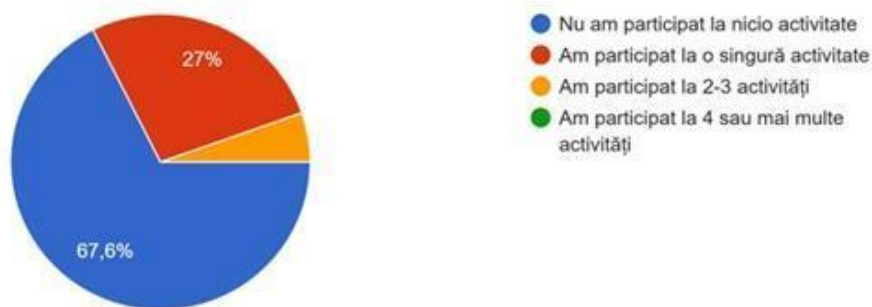

Fig. 4. Frecvența implicării părinților în activități

Aceste rezultate evidențiază o discrepanță între percepția importanței implicării și comportamentul efectiv al părinților, similară decalajul identificat de Hornby și Lafaele (2011) între discurs și practică în implicarea parentală. Această diferență poate indica existența unor bariere structurale și contextuale care limitează transformarea convingerilor favorabile în forme concrete de participare.

Referitor la tipologia activităților, datele prezentate în Tabelul 1 indică o preferință a părinților pentru activități orientate spre stimularea interesului pentru cunoaștere, educație ecologică și protecție a mediului. Activitățile cultural-artistice, sportive, de educație pentru sănătate și de dezvoltare personală sunt de asemenea apreciate, însă participarea este mai redusă. Activitățile terapeutice și cele încadrate la categoria „Altele” reflectă inițiative izolate sau intervenții specifice. Absența implicării în activități de educație pentru cetățenie democratică indică o zonă insuficient valorificată în cadrul programului, cel puțin din perspectiva participării parentale.

Tabel 1. Tipuri de activități educaționale în care părinții au fost implicați

Tipuri de activități	Frecvența implicării
Activități de stimulare a interesului pentru cunoaștere	11
Activități de educație ecologică și de protecție a mediului	9
Activități de educație pentru sănătate și stil de viață sănătos	6
Activități cultural-artistice	6
Activități sportive	6
Activități pentru dezvoltare personală și ghidare în carieră	6
Activități terapeutice	2
Altele: bazar de Crăciun, drumeții, excursii	4
Activități de educație pentru cetățenie democratică	0

Referitor la gradul de satisfacție al părinților cu privire la propria implicare, 40,5% dintre aceștia exprimă un nivel pozitiv de satisfacție (Figura 5). Aproape jumătate dintre respondenți (48,6%) se declară nici mulțumiți, nici nemulțumiți, ceea ce sugerează o evaluare neutră a gradului personal de participare. Pe de altă parte, 10,8% dintre respondenți se declară nemulțumiți, aspect ce poate reflecta percepția unei implicări sub nivelul dorit sau existența unor factori care au limitat participarea acestora.

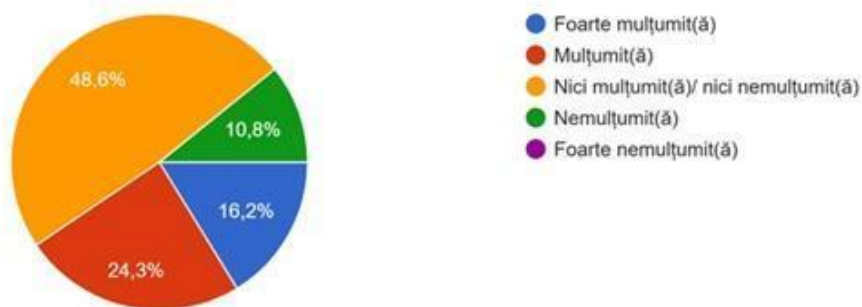

Fig. 5. Gradul de satisfacție al părinților față de propriul nivel de implicare

Examinarea factorilor care stimulează implicarea parentală (Tabelul 2) a evidențiat importanța inițiativei instituționale în acest sens, ceea ce sugerează că implicarea parentală nu este un proces spontan, ci unul care necesită stimulare activă din partea instituției școlare. Datele obținute confirmă relevanța mecanismului invitației explicate la implicare din partea școlii, descris în modelul lui Hoover-Dempsey și Sandler (2005). În același timp, importanța organizării activităților împreună cu propriul copil, evidențiază rolul dimensiunii relaționale și motivaționale în susținerea participării. Părinții sunt mai dispuși să participe atunci când activitatea consolidează relația cu propriul copil și atunci când își pot valorifica interesele personale sau competențele profesionale. Factori precum implicarea altor părinți cunoscuți și o comunicare mai eficientă cu școala au o pondere mai redusă, iar mențiunile din categoria „Altele” indică constrângerile de timp și compatibilitatea cu programul profesional.

Tabel 2. Factori care stimulează implicarea părinților

Factori	Frecvența
Solicitarea punctuală și directă de implicare, venită din partea școlii	21
Organizarea unei activități, împreună cu copilul propriu, bazată pe interesele comune	21
Propunerea de activități legate de interesele personale/competențe profesionale	16
Implicarea altor părinți cunoscuți	8
O mai bună comunicare cu școala	6
Altele (ex. potrivirea cu programul profesional, timpul personal etc.)	4

Studiul a evidențiat și principalele bariere cu care se confruntă părinții în ceea ce privește implicarea în activitățile programului „Școala altfel” (Figura 6). Datele indică faptul că principalul obstacol în implicarea părinților în activitățile programului este lipsa timpului, menționată de 59,3% dintre respondenți. Acest rezultat sugerează că anumite constrângeri legate de programul profesional sau personal reprezintă bariere majore în participarea efectivă a părinților. De asemenea, percepțiile legate de inadecvarea personală pentru aceste activități reduc disponibilitatea părinților de implicare. În proporții mai reduse sunt menționate experiențele anterioare nesatisfăcătoare (5%), lipsa informațiilor privind programarea activităților (3,7%) sau chiar absența unui motiv clar pentru participare (3%). Un procent de 7% dintre respondenți indică faptul că nu se confruntă cu astfel de obstacole. Rezultatele sunt compatibile cu modelul implicării parentale propus de Hoover-Dempsey și Sandler (2005), care evidențiază rolul percepției eficacității parentale și al variabilelor contextului de viață, precum timpul disponibil, în determinarea nivelului de implicare, dar și cu modelul propus de Hornby și Lafaele (2011).

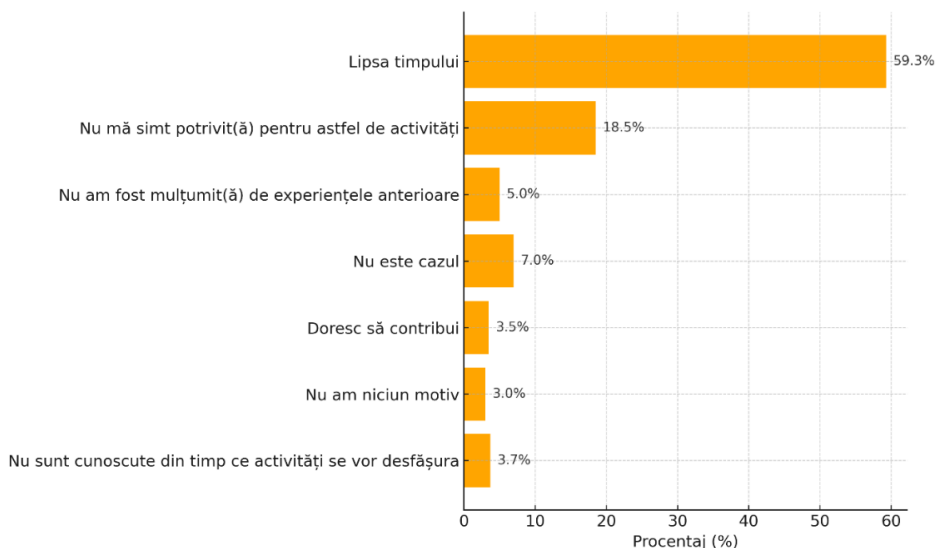

Fig. 6. Cum explică părinții lipsa de implicare

Părinții au fost chestionați și în legătură cu beneficiile programului „Școala altfel”. Datele prezentate în Figura 7, indică faptul că părinții percep programul „Școala altfel” ca un context favorabil pentru dezvoltarea personală a copiilor, pentru dezvoltarea competențelor sociale, învățarea prin experiență și creșterea motivației pentru învățare. Părinții recunosc dimensiunea complementară a programului față de curriculumul formal. Alte beneficii precum asigurarea diversității și stimularea curiozității copiilor, conectarea cu școala și profesorii, explorarea și deschiderea spre lume, relaxarea sau pauza de la rutina școlară completează imaginea unui program cu impact multidimensional.

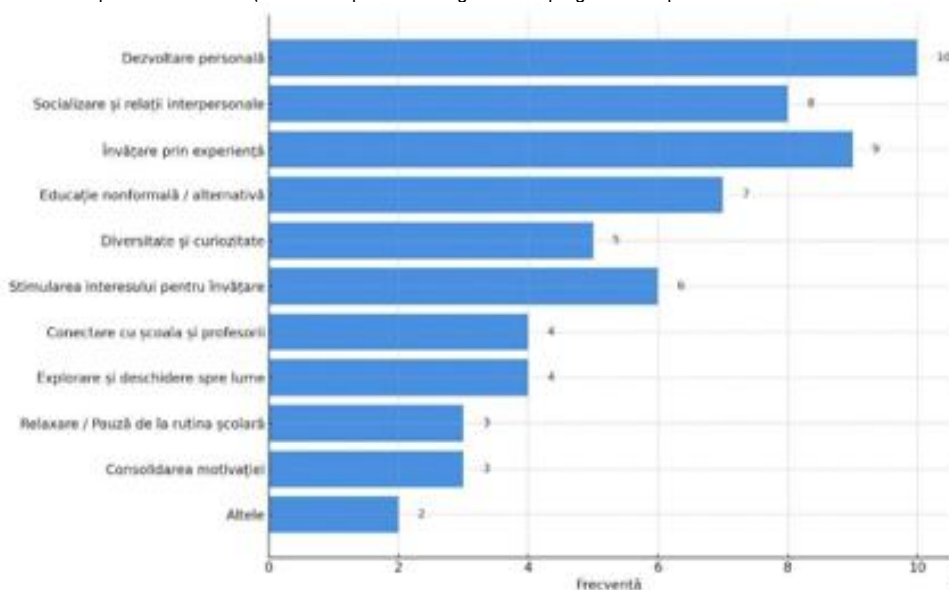

Fig.7. Beneficiile Programului Național „Școala altfel”, identificate de părinți

Totodată, au fost colectate și sugestiile părinților pentru îmbunătățirea programului „Școala altfel”. Sugestiile vizează organizarea de activități practice și ateliere aplicate, conectarea activităților cu realitatea și diverse profesii, promovarea activităților în aer liber și a drumețiilor, precum și consolidarea colaborării elev-părinte-comunitate (Figura 8). De asemenea, au fost formulate sugestii referitoare la susținerea dezvoltării personale a copiilor, creșterea flexibilității organizatorice, integrarea tematică cu programa școlară și includerea activităților culturale și artistice. Părinții solicită o paletă mai variată de activități, adaptate vârstei și intereselor copiilor, activități comune între clase de vârste diferite, schimburi de cadre didactice pentru o zi, sau activități în care elevii mai mari devin mentori pentru cei mai mici. Unii părinți sugerează chiar ca activitățile de tip „altfel” să fie integrate pe tot parcursul anului, nu concentrate într-o singură săptămână.

Aceste sugestii reflectă preocuparea părinților pentru consolidarea dimensiunii aplicative a programului și pentru creșterea relevanței acestuia în raport cu nevoile și interesele de cunoaștere ale copiilor, precum și dorința de întărire a colaborării cu elevii și comunitatea. Părinții nu așteaptă doar „activități recreative”, ci calitate, relevanță și impact educațional.

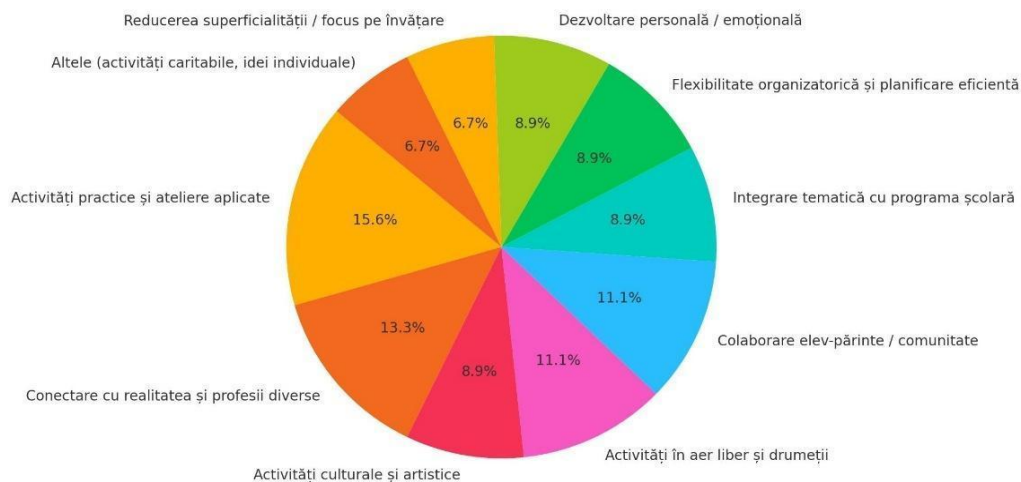

Fig.8. Sugestii pentru îmbunătățirea programului „Școala altfel”

Rezultatele obținute conturează o imagine complexă a implicării parentale în cadrul programului „Școala altfel”: o apreciere general pozitivă a valorii programului, însoțită însă de o implicare efectivă limitată și de bariere predominant contextuale. În același timp, sugestiile formulate reflectă așteptări orientate spre creșterea relevanței și caracterului aplicativ al activităților.

Aceste rezultate sunt relevante în primul rând pentru echipa managerială a instituției de învățământ unde s-a realizat cercetarea, în sensul fundamentării unor decizii informate privind optimizarea mecanismelor de implicare parentală și adaptarea activităților la nevoile și așteptările exprimate de părinți. Subliniem, în acest context, rolul esențial al managerului școlar în dezvoltarea și promovarea unei culturi organizaționale centrate pe învățare, care implică, printre altele, formarea unor echipe de lucru funcționale, bazate pe efortul comun al părinților și al școlii și pe valorificarea resurselor și competențelor tuturor celor implicați (Iosifescu 2018). Sunt necesare eforturi susținute pentru a stimula implicarea părinților, astfel încât aceștia să investească timp, energie și competențe în desfășurarea programelor și activităților în beneficiul elevilor, pe baza unor parteneriate funcționale și eficiente (Țibu și Goia 2014).

Rezultatele prezintă relevanță și pentru cadrele didactice și consilierii școlari, în sensul adaptării strategiilor de comunicare și implicare a părinților în activitățile programului, și reducerii barierelor identificate. Aceste aspecte sunt susținute și în studiul realizat de Popovska, Popovski și Dimova (2021), care evidențiază faptul că profesorii trebuie să cunoască abilitățile, interesele și experiența părinților și să le integreze în activități

didactice, extracurriculare și în viața școlii, dar și că aceștia au nevoie de sprijin instituțional pentru a construi și menține parteneriate eficiente cu părinții. Subliniem, în acest context, faptul că, în formarea inițială a cadrelor didactice, este necesar să se pună un accent mai mare pe dezvoltarea competențelor de comunicare ale viitorilor profesori cu părinții, precum și pe cele legate de managementul activităților extracurriculare.

Concluzii

Prezentul studiu s-a focalizat pe investigarea gradului de implicare a părinților în activitățile desfășurate în cadrul programului „Școala altfel” la nivelul unei instituții de învățământ preuniversitar din județul Sibiu. Au fost analizate și discutate percepțiile părinților privind importanța implicării în organizarea și desfășurarea programului, consultarea și contribuția acestora prin formularea de sugestii de activități, nivelul implicării efective și gradul de satisfacție asociat, precum și factorii care favorizează sau diminuează această implicare. De asemenea, au fost evidențiate beneficiile programului din perspectiva părinților, precum și propunerile acestora pentru optimizarea activităților desfășurate în cadrul programului.

Pe lângă faptul că programul „Școala altfel” rămâne un cadru important pentru dezvoltarea competențelor elevilor, cercetarea a evidențiat și necesitatea consolidării comunității educaționale prin implicarea activă a părinților în proiectarea și implementarea activităților programului. Prezentul studiu a arătat că, în pofida unei percepții favorabile a părinților privind importanța implicării lor în proiectarea și implementarea programului, implicarea efectivă rămâne o problemă și totodată o provocare pentru instituțiile de învățământ. Acestea trebuie să găsească mecanisme eficiente de atragere și susținere a participării parentale în cadrul programului. Spre exemplu, aceste mecanisme s-ar putea manifesta în diversificarea formelor de participare, adaptarea temporală a activităților, valorificarea competențelor profesionale ale părinților și dezvoltarea unor instrumente de consultare autentică, menite să faciliteze trecerea de la participare formală la co-construcție educațională.

Totodată, sugestiile formulate de părinți indică dorința de consolidare a dimensiunii aplicative și relevante a programului, precum și a parteneriatului autentic elev-părinte-școală. În acest sens, rezultatele studiului pot constitui un punct de plecare pentru ajustarea practicilor organizaționale și pentru dezvoltarea unor strategii sustenabile de implicare parentală. Trecerea de la consultare formală la participare activă și co-construcție a activităților educaționale poate reprezenta o direcție strategică pentru consolidarea implicării parentale în cadrul programului „Școala altfel”.

O cultură organizațională bazată pe colaborare și leadership eficient poate ajuta ca implicarea părinților să devină una autentică, orientată nu doar spre participare formală, ci și spre un parteneriat real în sprijinul dezvoltării și învățării elevilor. Implicarea părinților trebuie să fie parte din strategia de bază a școlii, să fie planificată, activă, susținută printr-o comunicare constantă și pozitivă și integrată în toate practicile școlii (Darling-Hammond and Cook-Harvey 2018).

Studiul prezintă și anumite limite, precum dimensiunea redusă a eșantionului, caracterul local al cercetării și utilizarea unui singur instrument de investigare. Din aceste motive, rezultatele nu pot fi generalizate. Cercetări viitoare ar putea extinde analiza la un număr mai mare de instituții de învățământ, din medii diferite (urban-rural, public-privat, învățământ primar-gimnazial-liceal), pentru a permite abordări comparative. De asemenea, valorificarea unei metodologii mixte (cantitative și calitative), prin includerea interviurilor sau focus-grupurilor cu părinți, cadre didactice și elevi, ar permite o înțelegere mai profundă a felului în care programul este perceput și susținut de diferiții actori educaționali.

References:

- Borbe, Laura, Octavia Mihaela Borș, Cătălina Chendea și Maria Kovacs. 2016. *Școala altfel. Ghid de implementare*. https://www.noi-orienturi.ro/wp-content/uploads/2022/02/Ghid_program_Scoala-altfel_2016.pdf.
- Bronfenbrenner, Urie. 1979. *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Harvard University Press.
- Camacho-Thompson, Daisy E., and Sandra D. Simpkins. 2022. "Parental Involvement in Organized After-School Activities and Adolescent Motivational Beliefs." *Applied Developmental Science* 26 (1): 176–91. <https://doi.org/10.1080/10888691.2020.1750400>.
- Călin, Marilena. 2013. „Exemple de activități extrașcolare și extracurriculare desfășurate în cadrul programului educațional «Școala Altfel».” *COLUMNA*, 2: 331–336.
- Consiliul Uniunii Europene. 2018. "Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01)." *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* C 189 (22 mai): 1–13. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604(01)).
- Cristea, Sorin. 2020. "Școala altfel în era globalizării." *Didactica Pro...* 4 (122): 53–56. <https://zenodo.org/records/4057004>.

- Darling-Hammond, Linda, and Channa Cook-Harvey. 2018. "Educating the Whole Child: Improving School Climate to Support Student Success." <https://doi.org/10.54300/145.655>.
- Epstein, Joyce L. 2011. *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. 2nd ed. Westview Press.
- Farcaș, Genoveva A., și Alla Apopei, coord. 2020. *În familie ne dezvoltăm, stăm acasă și ne pregătim!* https://scoalapecialaiaasi.ro/documente/Resurse_educationale/Invatam%20in%20familie%20RED%20EDUCATIV%20ISJ%20Iasi%20martie%202020%20v2.pdf.
- Goshin, Mikhail, Dmitrii Dubrov, Sergey Kosaretsky and Dmitry Grigoryev. 2021. "The Strategies of Parental Involvement in Adolescents' Education and Extracurricular Activities." *Journal of Youth and Adolescence* 50: 906–920. <https://doi.org/10.1007/s10964-021-01399-y>.
- Hattie, John. 2009. *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
- Hornby, Garry, and Raymond Lafaele. 2011. "Barriers to Parental Involvement in Education: An Explanatory Model." *Educational Review* 63 (1): 37–52. <https://doi.org/10.1080/00131911.2010.488049>.
- Hornby, Garry, and Ian Blackwell. 2018. "Barriers to Parental Involvement in Education: An Update." *Educational Review* 70 (1): 109–119. <https://doi.org/10.1080/00131911.2018.1388612>.
- Hoover-Dempsey, Kathleen V., and Howard M. Sandler. 2005. *The Social Context of Parental Involvement: A Path to Enhanced Achievement*. Vanderbilt University.
- Iosifescu, Carmen-Violeta. 2018. "Asumarea unei identități reflexive – o provocare pentru managementul școlii." *Journal of Pedagogy*, LXVI (2): 25–44. <https://doi.org/10.26755/RevPed/2018.2/25>.
- Jeynes, William. 2012. "A Meta-Analysis of the Efficacy of Different Types of Parental Involvement Programs for Urban Students." *Urban Education* 47 (4): 706–42. <https://doi.org/10.1177/0042085912445643>.
- Măntăluță, Ovidiu, și Simona Velea, coord. 2013. „Școala altfel”: să știi mai multe să fii mai bun! *Evaluarea programului național de activități extracurriculare și extrașcolare 2012–2013*. http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2014/06/Evaluare_Scoala_Altfel.pdf.
- Mihăilescu, Angelica. 2018. "Overview of recent developments in education through arts and heritage in the Romanian education system." *Journal of Pedagogy* LXVI (2): 161–77. <https://doi.org/10.26755/revped/2018.2/161>.
- Ministerul Educației. 2023. "Metodologie de organizare a Programului «Școala altfel»." *Monitorul Oficial*, nr. 916 (5 octombrie). <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/275211>.
- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. 2011. "Ordin privind structura anului școlar 2011–2012." *Monitorul Oficial*, nr. 416 (24 mai). <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/129296>.
- Neagu, Gabriela. 2015. "Activități educaționale 'altfel'." *Calitatea Vieții* 26 (4): 353–374.
- Popovska, Nalevska Gorica, Filip Popovski, and Popovska Hristina Dimova. 2021. "Communication Strategies for Strengthening the Parent-teacher Relationships in the Primary Schools." *International Journal of Research Studies in Education* 10 (14). <https://doi.org/10.5861/ijrse.2021.a076>.
- Suditu, Mihaela. 2015. "The Educational Program 'Săptămâna Școala Altfel' ('Doing School Differently' Week): Educational Values and the Focus Group Analysis Perspective." *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 203: 335–340.
- Țibu, Speranța, și Delia Goia, coord. 2014. *Parteneriatul școală–familie–comunitate*. Editura Universitară.

BIONOTES:

Andra ANDREI holds a Bachelor's degree in Pedagogy of Primary and Preschool Education from the Faculty of Psychology and Educational Sciences, Babeș-Bolyai University (Sibiu Extension). She also earned a Bachelor's degree in Public Relations and a Master's degree in Public Relations Management from the Faculty of Journalism, Lucian Blaga University of Sibiu. Furthermore, she completed a Master's degree in Educational Sciences – Educational Management at the Faculty of Social and Human Sciences, Lucian Blaga University of Sibiu. Her academic and professional interests focus on educational management, the pedagogy of primary education, the design and evaluation of educational programs, communication in educational contexts, and the development of effective school–family partnerships.

Daniela-Maria CREȚU holds a PhD in Education Sciences from Babeș-Bolyai University in Cluj-Napoca and is currently an Associate Professor at the Department for Teacher Training, Faculty of Social and Human Sciences, "Lucian Blaga" University of Sibiu. She teaches courses in General Pedagogy, Curriculum Theory and Methodology, Theory and Methodology of Instruction, Research Methodology in Educational Sciences, and Educational Intervention Strategies for Individuals with ADHD. She is the author and co-author of numerous books, book chapters, and journal articles in the field of Education Sciences. Her research focuses on preservice and in-service teacher education, student motivation, teaching and learning in higher education, inclusive education, and bibliometric approaches in education.